POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA POLONIAE HISTORICA

LIII

OSSOLINEUM

1986

PL ISSN 000-6829

NOS AUTEURS

MARIAN BISKUP — *professeur*; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences Centre d'Histoire de la Poméranie Orientale à Toruń (rue Dzierżyńskiego 21, 87-100 Toruń); spécialisation: histoire de la Poméranie.

LUDWIK HASS — *professeur agrégé*; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences (Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa); spécialisation: histoire des structures sociales et des mouvements sociaux au XIXe et au XXe siècle.

WOJCIECH IWAŃCZAK — *docteur*; Institut d'Histoire de l'Ecole pédagogique supérieure Jan Kochanowski à Kielce (rue Śniadeckich 30, 25-366 Kielce); spécialisation: histoire de la civilisation médiévale.

MARCIN KAMLER — *docteur*; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences spécialisation: histoire économique et sociale du XVIe et du XVIIe siècle.

TADEUSZ KOTULA — *professeur*; Institut d'Histoire de l'Université de Wrocław (rue Szewska 49, 50-139 Wrocław); spécialisation: histoire ancienne.

HENRYK LITWIN — *assistant*; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences; spécialisation: histoire sociale de la Pologne au XVIe et au XVIIe siècle.

LIDIA MULARSKA-ANDZIAK — *assistante*; Institut d'Histoire de l'Université de Varsovie (rue Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-325 Warszawa); spécialisation: histoire des relations diplomatiques pendant et après la Deuxième Guerre mondiale.

ANDRZEJ SZWARC — *docteur*; Institut d'Histoire de l'Université de Varsovie; spécialisation: histoire sociale du IXe siècle.

ROMAN WAPIŃSKI — *professeur*; Institut d'Histoire de l'Université de Gdańsk (rue Wita Stwosza 55, 80-932 Gdańsk), spécialisation: histoire de la Pologne au XIXe siècle.

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA POLONIAE HISTORICA

53

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1986

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00 - 272 Warszawa

Adresse télégraphique :
HISTORIOPAN

REDAKTORZY WYDAWNICTWA

Halina Bukowiecka, Karolina Hansen, Izabella Rodzik

REDAKTOR TECHNICZNY

Grażyna Ralska

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo
Wrocław 1986
Nakład: 740 egz.
Objętość ark. wyd. 22,50, ark. druk. 21,75
Papier druk. sat. kl. III, 70 g, A-1
Oddano do składania 1985. 12. 18
Podpisano do druku 1986. 10. 15
Druk ukończono w październiku 1986
Wrocławska Drukarnia Naukowa
Zam. 1032/86 Cena zł 300,—

SOMMAIRE

ETUDES

RECHERCHE HISTORIQUE. COURANTS ET STRUCTURES

COMPTES RENDUS

VIE SCIENTIFIQUE

NECROLOGIE

ACTA POLONIAE HISTORICA

Revue sémestrielle rédigée sous les auspices du Comité des Sciences Historiques et de l'Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences

Président du Comité de Direction : Jan BASZKIEWICZ
Rédacteur en chef : Maria BOGUCKA

Vol. LII, 1985, 320 pages

ETUDES

RECHERCHE HISTORIQUE. COURANTS ET STRUCTURES

COMPTES RENDUS — NOTES — VIE SCIENTIFIQUE

Rédaction : Rynek Starego Miasta 29/31, 02-272 **Warszawa, Polska**
Maison d'Edition : « OSSOLINEUM », Rynek 9, 50-106 **Wrocław, Polska**
Pour commande à l'étranger : « ARS POLONA », Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 **Warszawa, Pologne**
Librairie Polonaise à Paris, 123, Boulevard st Germain, **Paris** 75006, **France**
European Publishers Representatives, Inc. 11-03 46th Avenue, Long Island City, **New York** 11191 **USA**

A PARAITRE DANS LE LIV VOLUME:

Andrzej Dziubiński
La fabrication et le commerce du sucre au Maroc aux XVIe et XVIIIe siècles

Janusz Tazbir
Les visions d'avenir dans la culture de l'ancienne Pologne

Piotr Łossowski
The Idea of a United Europe, 1918—1939

Jan E. Zamojski
La résonance de l'insurrection du ghetto de Varsovie dans la communauté juive en France (1943 - 1944)

Ireneusz T. Kolendo
The Question of Borders and of a Post-War Union in Polish-Czechoslovak Relation During the Years 1940—1943

ACTA POLONIAE HISTORICA

Your can order this periodical directly through the Polish Foreign Trade Enterprise “Ars Polona”, Krakowskie Przedmieście 7, 00 - 068 **Warszawa** P.O.B. 1001, **POLAND** or through the larger bookshops in your country i.a.:

— Globus Vertrieb Ausländischer Zeitschriften, Höchstädtplatz 3, A - 1200 **Wien, AUSTRIA,**

— Agence et Messageries de la Presse S.A., 1, rue de la Petite-Ile, 1070 **Bruxelles, BELGIUM,**

— Helios, Literatur-Vertriebs GmbH, 1 Berlin 52, Eichoborndamm 141 - 167, **BERLIN-WEST,**

— Polish Voice Publishing Co. Ltd., 1089 Queen Street West, **Toronto,** Ontario M6J 1H5, **CANADA,**

— Rhodos, 36, Strandgade, DK - 1401 **Copenhagen K, DENMARK,**

— W.E. Saarbach GmbH, Postfach 10 16 10, 5 **Köln** 1, Follerstrasse 2, **FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,**

— Rautatierkirjakaupa Oy, Kampinkatu 2, 00101 **Helsinki, FINLAND,**

— Librairie Polonaise à Paris, 123, Boulevard st Germain, 75006 **Paris, FRANCE,**

— Earlscourt Publications Ltd., 129/130 Shepherd’s Bush Centre, **London** W. 12, **GREAT BRITAIN,**

— Licosa Libreria Commissionaria Sansoni, Via Lamarmora 45, I 50121 **Firenze, ITALY,**

— Martinus Nijhoff Booksellers and Subscription Agents, P.O.B. 269, NL - 2501 AX **The Hague, THE NETHERLANDS,**

— Narvesens Literaturtjeneste, P.O.B. 6125, **Oslo** 6, **NORWAY,**

— Libreria Herder, 26, Calle de Balmes, **Barcelona** 7, **SPAIN,**

— AST International P.O.Box 12013, S - 10221 **Stockholm, SWEDEN,**

— Librairie Rousseau, 36, rue Jean-Jacques Rousseau, 1201 **Genève, SWITZERLAND,**

— European Publishers Representatives, Inc. 1103, 46th Avenue Long Island City, **New York,** 11191, **USA,**

— Polish Publication Center, Imported Books and Magazines, 2917, N. Central Park Avenue, **Chicago,** Illinois 60618, **USA.**

Payment for ACTA POLONIAE HISTORICA can be also effected by a bank cheque or International Money Order if it is not contrary to local currency regulations. When ordering this periodical directly through “Ars Polona” please remit the sum due (in local currency) in accordance with the catalogue price of the periodical ordered, adding postage cost amounting to 5% for European countries and 10% for overseas countries (minimum postage no less than US $ 1.00 or equivalent). The sum may be remitted through the local bank.

WARUNKI PRENUMERATY NA ROK 1986

Cena prenumeraty rocznej zł 500.—

Cena prenumeraty półrocznej zł 250.—

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00 - 958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie, nr 1153 - 201045 - 139 - 11. Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

Termin wpłacania prenumeraty na kraj (na ogólnie przyjętych warunkach) i za granicę:

— do dnia 10 listopada na I półrocze roku następnego oraz na cały rok następny.

SPRZEDAŻ NUMERÓW BIEŻĄCYCH I ARCHIWALNYCH

w Księgarni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN. Adres: OR PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00 - 901 Warszawa, konto PKO 1531 - 912 I Oddział Warszawa.

Index: 35130